

Є й інші проблеми у сфері вітчизняної освіти. Так, значне зростання кількості ВНЗ, відсутність системи прогнозування потреби у фахівцях різних галузей економіки призвели до структурного дисбалансу між підготовкою кадрів і суспільними потребами. Багато ВНЗ не мають ні відповідної матеріально-технічної бази, ні викладачів, хоча поширюються аж до районних центрів.

Викладачі та студенти ВНЗ майже не задіяні у науково-дослідних та прикладних розробках. Із 350 університетів лише близько половини здійснюють наукові дослідження. За даними Державної служби статистики України, з початку 90-х рр. XX ст. чисельність працівників, які займалися науковими дослідженнями в університетах України, скоротилася з 21,6 тис. до 9,6 тис. На сьогодні внесок університетської науки у загальний обсяг наукових робіт в Україні є недостатнім. У секторі фундаментальних досліджень науці ВНЗ належить лише 10,5 % виконаних робіт. Отже, навіть у порівнянні із доволі низькою ефективною — на тлі західної практики — діяльністю вітчизняних наукових установ, досягнення університетської науки в країні є вкрай незначними. Це пояснюється недостатнім рівнем фінансування університетської освіти, низьким попитом на результати наукових досліджень і значним обсягом навчально-педагогічного навантаження викладачів ВНЗ. Так, кошти, що виділяються з бюджету на освіту, вдвічі, а на науку у чотири рази менші, ніж це передбачено законодавством. Отже, освіта і наука на сьогодні не відіграють належної їм ролі в інноваційному розвитку України.

*Чернятевич Я. В., канд. екон. наук, асистент
кафедри історії та теорії господарства*

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ УПРАВЛІНЦІВ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Нова роль науки, що стала вирішальним фактором розвитку сучасного суспільства, глибокі зміни в техніці та організації виробництва, в системі освіти, розширене використання інформаційних технологій в умовах глобалізації потребують розробки та використання сучасних засобів та методів отримання знань, максимального використання інтелектуальних, нематеріальних ресурсів [2, с. 106]. Для розвинених країн світу перехід до нового

тисячоліття ознаменувався утвердженням економіки знань, у якій знання відіграють вирішальну роль, а створення та використання знань стає джерелом зростання, чинником, що визначає конкурентні позиції країни у світі.

Д. Белл у праці «Прийдешнє постіндустріальне суспільство» знання називає «осьовим принципом» постіндустріального суспільства, а наукове знання — основою економічного прогресу [1, с. 154].

Розвиток нового типу економіки, що базується на широкому використанні інноваційних технологій та знань досить активно обговорюється в наукових колах. Науковці намагаються проаналізувати сутність економіки знань та її методологічну базу. Зокрема, здебільшого виокремлюють такі базові складові:

1. Інституціональна структура. Вона передбачає створення такого інституціонального середовища, яке буде сприяти підвищенню мотивації та стимулювання стосовно поширення та ефективного використання наукових знань у всіх сферах економіки.

2. Інноваційна система, в межах якої створюються ефективні організаційні форми для підтримки інновацій та підприємництва. Як правило такі форми представлені фірмами, науковими та дослідними центрами, університетами та іншими закладами.

3. Інформаційна інфраструктура, що відповідає за формування динамічної інфраструктури, інноваційно-інформаційного сектору. До нього входять: Інтернет, мобільний зв'язок, телебачення та радіо, інші засоби масової інформації та комунікативні послуги.

4. Освіта та навчання, що сприяють формуванню суспільства кваліфікованих, динамічних та творчих суб'єктів, які мають якісну освіту та здатні періодично підвищувати власну професійну кваліфікацію [3, с. 108—109].

Особливо актуальною економіка знань і така її складова постає для державного управління як сфери суспільства, що відповідає за забезпечення цілісності держави, збереження її суверенітету. Для України нині гостро постає проблема якості освіти державних службовців відповідно до сучасних вимог.

Такі вимоги щодо професійних здібностей управлінців в умовах економіки знань полягають у наступному. Кожен державний управлінець повинен бути здатним: оптимально поєднувати теоретичні знання та ефективну практичну діяльність; аналізувати економічні явища та процеси, особливо на макрорівні; добирати альтернативні варіанти та приймати оптимальні рішення в умовах суперечливих інституціональних, ресурсних та морально-етичних обмежень; адекватно передбачати соціально-економічні наслідки макроекономічних рішень для функціонування суспільства [4, с. 435—436].

Саме такі вимоги щодо професійних якостей фахівців сфери державного управління є актуальними у мовах становлення економіки знань для України, яка є суб'єктом глобального світового простору.

Література

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл. — М. : Academia, 1999. — 956 с.
2. Лялин А. Управление знаниями / А. Лялин, Р. Гринберг // Проблемы теории и практики управления. — 2008. — № 1. — С. 106—107.
3. Мильнер Б. «Экономика знаний» и новые требования к управлению / Ю. Мильнер // Проблемы теории и практики управления. — 2008. — № 1. — С. 108—120.
4. Петросян Д. Кадры государственного управления в условиях экономики знаний / Д. Петросян, Н. Фаткина // Аудит и финансовый анализ. — 2009. — № 3. — С. 432—439.

*Шарикова А. В., аспірантка,
кафедра історії та теорії господарства*

ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЗМІШАНОЇ СИСТЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ О. Д. БІЛІМОВИЧА В КУРСІ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

Будь-яка людська діяльність опирається на досвід попередніх поколінь. Тому вивчення ідей історичних діячів і видатних мислителів минулого завжди зберігає свою актуальність, але особливе значення воно набуває у перехідні періоди, коли застарілі теорії вже не справляються із нагальними соціально-економічними проблемами і ведеться активний пошук нових, більш адекватних концепцій.

Саме такою є концепція змішаної системи господарювання українського вченого-економіста, представника Київської психологічної школи політичної економії О. Д. Білімовича, сформульована ним у праці «Введення у економічну науку» (1936). Ні система економічного лібералізму в її чистому вигляді («laissez-faire»), ні тим більше система централізованого жорстко-директивного планового господарювання не викликають у О. Д. Білімовича схвальних відгу-